

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Kende Péter Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző ügyvéd: dr. Kende Péter) által képviselt felperes neve (felperes címe.) felperesnek - a dr. Varga Róbert jogtanácsos által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2018. január 9. napján kelt 65.P.25.840/2016/26. számú ítélete ellen az alperes részéről 27. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatja és a felperes keresetét teljes egészében elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 150.000 (százötvenezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget és a Magyar Államnak külön felhívásra 200.000 (kétszázezer) forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes őrizetbe vétele előtt a ... (...) vezető beosztású rendőre volt. Az alperes 2012. február 13-án tett feljelentése alapján nyomozás indult a felperessel és több társával szemben hivatali vesztegetés és más bűncselekmények miatt. A nyomozást a Központi Nyomozó Főügyészség folytatta le.

... rendőr százados, kiemelt főnyomozó a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság állományába tartozott. 2011. március 1-jei hatállyal azonban rendelkezési állományba helyezték, határozatlan időtartamra az alpereshez történő berendelésére tekintettel. A felperes és társai ellen indult eljárásban a Központi Nyomozó Főügyészség által létrehozott nyomozó csoport ... munkájára is igényt tartott. Az alperes főigazgatója 2012. április 26-i parancsával - a szolgálati beosztásban való meghagyás mellett - szolgálat érdekében 2012. április 27-i hatállyal határozatlan időre az ... Bűnügyi Főosztályához vezényelte őt, a munkáltatói jogkör gyakorlója változatlanul az alperes maradt.

A felperest a nyomozás eredményeként 2012. május 31-én őrizetbe vették, majd vesztegetés gyanúja miatt gyanúsítottként kihallgatták, és a Fővárosi BV Intézet Gyorskocsi utcai fogdájában őrizték. A Központi Nyomozó Főügyészség indítványozta a felperes és más gyanúsítottak előzetes letartóztatását, ezért megkeresést intézett a Készenléti Rendőrséghez, melyben kérte, hogy a felperest, valamint három másik bűnügyi őrizettest, különböző, őrizeti helyükül szolgáló rendőrségi fogdákból kísértessék át a Pesti Központi Kerületi Bíróságra 2012. június 3-án, vasárnap 10 órára az előzetes letartóztatás tárgyában tartandó nyilvános ülésre. A megkeresésben a nyomozó főügyészség kiemelte, hogy a gyanúsítottak elkülönítését biztosítsák, valamint letartóztatásuk esetén állítsák elő

őket további fogvatartási helyükre. A megkeresés alapján kiadott átkísérési utasítás tartalma nem volt az eljárásban megállapítható.

A felperest az átkísérése érdekében a Készenléti Rendőrség állományába tartozó két személy a fogdán kísérő örként megbilincselte. A felperest - a hozzájuk a fogdán csatlakozó alperesi alkalmazottnak, ...nak, az ...-hez berendelt rendőrtisztnek a jelenléte mellett - rendőr autóval átszállították a Pesti Központi Kerületi Bíróságra. Az átkísérésben résztvevő ... civil ruhában volt, a kísérő őrzési szolgálathoz szükséges kényszerítő eszközökkel (vezetőszerű, övhöz bilincselésre alkalmas eszköz) nem rendelkezett, kezelte az átkíséréssel kapcsolatos iratokat, az elkülönítésben segédkezett. A felperest kísérő, Készenléti Rendőrség állományába tartozó kísérő örknek ... százados századosi rangja folytán feljebbvalója volt, azonban nem volt a szolgálati előjárójuk.

A felperest a lezárt bírósági épületbe is bilincsben kísérték be. A bíróság épületében az alperes részéről más személyek is jelen voltak, továbbá más gyanúsítottak is várakoztak kísérő öreikkel. A bírósági folyosón tartózkodtak a sajtó képviselői is, akik a felperesről is felvételeket készítettek, amint bilincsben kísérik, és órákon keresztül láthatták bilincsben, amíg a folyosón várakozott. A felperes a képi ábrázolását a sajtó jelenlévő képviselői számára megtiltotta. A felperest - a bírósági meghallgatás időszakát kivéve - reggel 9-től este 6-ig vezetőszerűhöz rögzített bilincsben őrizték. A felperes a bilincseléssel szemben panasszal nem élt.

Az ülésen a felperes előzetes letartóztatását rendelték el, ezt követően az ügyészi rendelvénnyel alapján a felperest a fogvatartási helyére szállították, a rendelvénnyel szerint a felperes szökésétől nem kellett tartani, a felperest a fogvatartási helyére is bilincsben szállították.

Felperes pontosított végleges keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes alkalmazottja szolgálati előjáróként elmulasztotta megakadályozni, illetve megszüntetni jogtalan bilincselését és bilincsben tartását. Másodlagosan annak megállapítását kérte, hogy az alperes alkalmazottja azon magatartásával, hogy részt vett a felperes megbilincselésében, bilincsben tartásában megsértette a felperes személyes szabadsághoz és emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát.

Kiemelte, hogy a felperes átkísérése nem megerősített, hanem rendes kísérés volt, ezért esetében nem volt kötelező előírás a bilincselés. Az átkísérési utasítás kapcsán az alperes nem bizonyította, hogy volt utasítása bilincselésre. A bilincselésről ezért az eljáró kísérő csoport önállóan, saját hatáskörében döntött. Ennek a csoportnak a résztvevőjeként az alperes alkalmazottja felelős a felperes bilincseléséért, bilincsben tartásáért.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy ... az átkísérést végrehajtó csoport vezetője, parancsnoka volt és utasítási jogkörrel rendelkezett a felperes bilincselésével kapcsolatosan. ... a gyanúsítottak átkísérése koordinálásáért, a bírósági folyosón az elkülönítésért felelt, az átkísérés biztonságos végrehajtása a Készenléti Rendőrök feladata volt. Védekezése szerint jogszerűen került sor a bilincs használatára a felperessel szemben, a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 48. §-ra és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (RSZSZ) 41. § f) pontjára figyelemmel tartani lehetett ugyanis a szökés, támadás veszélyétől és attól, hogy önkárosítást kísérel meg. Kiemelte, hogy az átkísérési utasítás szerint a Készenléti Rendőrséget hívta fel a Főügyészség a felperes átkísérésére és nem az alperesi rendőri szervet. Annak alátámasztására, hogy ... csak a felperes átkísérését végző rendőri szervek alkalmazottainak koordinálását végezte, dokumentum csatolását vállalta, majd tanúbizonyítási indítványt ajánlott fel, utóbb ... tanúvallomását kérte ennek alátámasztására bizonyítékként értékelni.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes személyes szabadsága védelméhez fűződő személyiségi jogát és emberi méltóságát azzal, hogy alkalmazottja részt vett abban az átkísérésben, mely során 2012. június 3. napján 9-18 óra közt jogsértően kézi bilincset és vezetőszerűt alkalmaztak felperessel szemben, őt fenti időtartam alatt - az előzetes

letartóztatás tárgyalási idejét leszámítva - bilincsből tartva, ezért a bíróság kötelezte az alperest, fizessen meg a felperesnek 1.000.000 forint kártérítést, és ezen összeg után 2012. június 3. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző napon érvényes jegybanki kamatot és 200.000 forint perköltséget áfával terhelten. Ezt meghaladóan a bíróság a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 60.000 forint eljárási illetéket, a további 60.000 forint illetékről akként rendelkezett, hogy azt a Magyar Állam viseli.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárást követően meghozott ítéletének tényállási részében tényként állapította meg, hogy a felperest a bíróságra szállítást megelőzően a BV intézetben az alperesi alkalmazott járőrvezetőként és két, a Készenléti Rendőrség állományába tartozó közalkalmazott vette át. Mivel az alperesi alkalmazott munkájára a Központi Nyomozó Főügyészség által létrehozott nyomozó csoport is igényt tartott, az alperes igazgatója határozatlan időre a Nemzeti Nyomozóiroda Bűnügyi Főosztályához vezényelte, a munkáltatói jogkör változatlanul hagyása mellett, ebbéli minőségében vett részt a felperes átkísérésében. A felperes átkísérése alatt kezét előrebilincselve - kézi bilincs alkalmazásával, melyet vezetősárhoz rögzítettek - kísérték és 9 órától 18 óráig, a bírósági meghallgatást kivéve a bilincs folyamatosan a kezén volt.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában a bizonyítékok értékelése körében rögzítette, hogy ... tanúvallomása és ... tanú vallomása közül az utóbbi nyilatkozatát tartotta hitelt érdemlőnek, miután ... tanúként olyan, a rendőri tevékenység végzésére vonatkozó szakszerűtlen, pontatlan nyilatkozatokat tett, amely a tanúkénti nyilatkozattétele komolyságát, nyilatkozata bizonyító erejét kérdőjelezte meg.

A felperes átkísérésében betöltött szerepének megítélése körében ... felperessel egyező tanúvallomása alapján az volt megállapítható, hogy ... része volt a felperest átkísérő csoportnak, rendőri egységnek, és annak vezetője is volt. A tanú által tett azon megállapítás, miszerint ... igénybe vételének az lehetett az indoka, hogy a Központi Nyomozó Főügyészség által átkísérésre felkért Készenléti Rendőrség állományába tartozóan nem volt megfelelő létszámú személy az átkísérés végrehajtására, súlytalanná tette az alperes érdemi védekezését. A tanúvallomás fenti megállapítását azért is tartotta elfogadhatónak, mivel a tanú végig a bíróság épületében látta ...t, látta mi a szerepe a felperes kísérése során, és mint átkísérésekben korábban részt vett rendőrtiszt pontosan tudta értékelni, hogy milyen tevékenységet végzett az alperes alkalmazottja. E körben azt adta elő, hogy ugyanazt tette, mint a készenléti rendőrök: kísérte a felperest. Ezt cáfoló okirati bizonyítékot, tanúvallomást az alperes nem tárt a bíróság elé, ezért nem támasztotta alá azt az előadását, hogy ...nak csak a gyanúsítottak kísérése koordinálásában, papírok hozatalában, vitelében volt szerepe.

Az alperes az elsőfokú bíróság álláspontja szerint semmivel sem bizonyította, hogy ...nak csak egyfajta koordináló, vagy a papírok vitelében vállalt szerepe volt, a felperes átkísérésében pedig nem vett részt. Azt, hogy ... a felperes szállításával megbízott átkísérési csapatnak a vezetésével megbízott személy volt, alátámasztották a felperes által csatolt fényképfelvételek is, amelyekből az látható, hogy nevezett a felperest jobbról balról kísérő készenléti rendőrök előtt, de a felperessel együtt mozogva haladt.

A megismételt eljárásban beszerzett Központi Nyomozó Főügyészség rendelvénnyel, figyelemmel arra, hogy a szállításban ... is részt vett, úgy értékelte, hogy az átkísérés tényleges lebonyolításában résztvevő alperesi alkalmazott is részese volt a szállításnak és az előállításnak.

A rendelvényt abban a körben is értékelte, hogy az is azt támasztja alá, miszerint a felperes személyében nem állt fenn előzetesen a fogva tartása alatt olyan ok, ami a személyét illetően kényszerítő eszköz - bilincs - alkalmazását indokolta. Kiemelte, hogy a felperesnek egyszerű átkísérését, nem pedig fokozott biztonság melletti, úgynevezett megerősített átkísérését rendelték el.

Ez is azt támasztja alá, hogy szökésétől nem kellett tartani. Álláspontja szerint ez a dokumentum azt is hitelt érdemlően bizonyítja, hogy a felperes szökése nem merülhetett fel.

Fentiek alapján az alperes nem bizonyította a bíróság ítéletében és az alperes ellenkérelmeiben is részletesen idézett Rtv. 48. §-ban előírt azon feltételt, hogy a kísért személy veszélyessége indokolja a bilincs alkalmazását.

Továbbiakban ítéletének indokolásában idézte a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 164. § (1) bekezdését, 206. § (1) bekezdését, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 75. § (1) bekezdését, 76. §-a kapcsán utalt arra, hogy az védi a becsületet és az emberi méltóságot azzal, hogy megsértését személyiségi jogsértésként definiálja. Idézte a Rtv. 48. §-át és az RSZSZ 41. § (1), (6) bekezdéseit, valamint az Rtv. 15. §, 16. §-aira is utalt.

Kifejtette, hogy a kényszerítő-eszköz alkalmazásának jogszerűsége megítélése során abból indult ki, miszerint az Rtv. 15. §, 16. §-ai miként rendelkeznek a kényszerítő-eszköz alkalmazásáról. Az ellenszegülés megtörésére, rendőri intézkedés eredményességének biztosítására alkalmazható kényszerítő-eszköz, de ez elsődlegesen nem a bilincselés. Utóbbinak álláspontja szerint akkor van helye, ha ellenszegül az eljárás alá vont, és ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, és a bilincs mindaddig alkalmazható, míg meg nem tört az ellenállás, illetve az intézkedés eredményességét a kényszerítő-eszköz alkalmazása garantálja. Hangsúlyozta, hogy több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetve kényszerítő-eszköz közül azt kell választani, amelyik az eredményesség biztosítása mellett, az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár. A 16. §-a alapján nincs helye kényszerítő-eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége nélkül is biztosítható.

Kiemelte, hogy a bilincs alkalmazása akkor lehet törvényes, ha az Rtv. 48. §-ában rögzített feltételek, vagyis az önkárosítás, támadás, szökés megakadályozása, ellenszegülés megtörése fennáll, vagy ha a rendőri intézkedés eredményessége nélkül nem biztosítható.

Ha valakinek a fogva tartása során a kísérését rendelték el, a bilincs alkalmazásához ez nem elegendő, mivel az alkalmazást önmagában nem teszi jogszerűvé a kísérés ténye. Az RSZSZ 41. § (1) bekezdés f) pontja szerint a kísért személy veszélyessége is kell, hogy ezt indokolja. A kísért személy veszélyességét a cselekmény tárgyi súlya önmagában nem támasztja alá, a kísért személy magatartásában vagy testfelépítésében kell olyan oknak rejleni, ami indokolja a bilincs alkalmazását.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az ilyen okot azonban a felperes testmagassága és erős testalkata nem támasztja alá, mivel a perbeli időpontban hatályos Rendőrség Fogdaszabályzatának kiadásáról szóló 19/2006. (VIII. 3.) számú ORFK utasítás (ORFK utasítás) szerint is olyan személyeket kell az átkíséréshez igénybe venni, akik akár testi kényszerrel is biztosíthatják az átkísérés során a személy őrzését. Megítélése szerint a tanúként meghallgatott készenléti rendőrök testfelépítésüknél fogva erre alkalmasak voltak.

Megítélése szerint, az alperes védekezése ellentmondásos volt abban a tekintetben, hogy ... tevékenységéért való felelősségét, ugyanakkor az átkísérésnél a felperes személyében rejlő különös veszély bizonyítására, ... női mivoltára hivatkozott. Ezt a hivatkozást nem találta helyt állónak, mivel épp azért rendelték a rangidős tiszt, ... mellé két készenléti rendőrt, akiket mint parancsnok utasíthatott, a bilincs alkalmazására, ha úgy ítéli meg, hogy a felperes testi erőfölénye, erőszakos magatartása ezt indokoltá teszi. Ilyen magatartást azonban a tanúk nyilatkozata szerint sem tanúsított, ezért vele szemben a bilincs alkalmazása jogszerűtlen volt, s mint ilyen, az emberi méltóságát is sértette.

Utalt arra, hogy a megismételt eljárásban sem állapította meg és az ítélete korábbi tényállási részét nem egészítette ki azzal, hogy ... megbilincselte a felperest. Azt azonban megállapíthatónak tartotta, hogy részese volt annak a rendőri egységnek, amely úgy foganatosította az átkísérést és előállítását, hogy végig bilincset alkalmazott. Mellőzte a videofelvétel megtekintését arra, hogy az alperes azzal a cselekmény tárgyi súlyát érzékeltethesse. Nem volt vitatott, hogy felperes

marasztalása esetén hosszabb tartamú szabadságvesztés büntetés kilátásba helyezhető.

Indokolása szerint az alperesnek kellett volna bizonyítania azt, hogy az átkísérés és az előállítás alatt a folyóson várakozva, valamint az előzetes letartóztatás elrendelése után, a felperes személyében a bilincselés törvényi alkalmazásának feltételeit megalapozó körülmények fennálltak.

A megismételt eljárásban ismét meghallgatott ... azonban nem adott elő olyan körülményt, ami ezt alátámasztotta volna. ... tanú vallomásaiban foglaltak azonban a bíróság kételyeit teljes mértékben eloszlatva a bilincs alkalmazása törvénytelenége körében. A tanú ugyanis olyan körülményeket adott elő, mely szerint vasárnapi nap volt az előzetes tárgyalás napja, a bíróság épületét és környékét lezárták, senkit nem engedtek be az épületbe. Egy lezárt folyosószakaszon, kizárólag a védők, a rendőrök és a vádlottak számát többszörösen meghaladó számú újságíró volt jelent. Ez a fokozott biztonsági felvonulás, az ügy kiemelt gyanúsítottja ... többszörös, a TEK alkalmazottai általi őrzése, a környék lezárása az elsőfokú bíróság megítélése szerint a testi kényszer alkalmazását elegendő kényszerítő eszközként indokolta, akár végig a kísérés során.

Összességében azt állapította meg, hogy a felperes törvénysértő bilincselésében való alperesi alkalmazotti részvétel megállapítható, és ez a részvétel az alperesi rendőri szerv felelősségét a Kúria felperes által felhívott határozatai alapján is megalapozza, a ténylegesen bilincselő készenléti rendőrök munkáltatójával egyetemlegesen. Szükségtelen ezért annak vizsgálata, hogy ... hány ízben rendelhette el a felperes készenléti rendőrök által foganatosított bilincselésének megszüntetését.

Arra a következtetésre jutott, hogy az általa értékelt, és a megismételt eljárásban feltárt körülmények olyanok voltak, amelyekből ... azt a következtetést vonhatta le, hogy törvénytelenes a felperes bilincselése. Rögzítette tényként, hogy a felperessel együtt előállított gyanúsítottak valamennyien bilincsben voltak a keresettel érintett napon. A bíróság nem azt várta el az alperes alkalmazottjától, hogy egy átkísérésben részt vett rendőri csapat vezetőjeként levetesse a bilincset a felperesről, mert erre nyilván a tevékenységét is koordináló felsőbb vezető utasítása, vagy jóváhagyása esetén lett volna lehetőség. Azért állapította meg az alperes felelősségét, mert az alkalmazottja is részt vett ebben a törvénysértő bilincselésben, ami a felperest és gyanúsított társait fentiekben részletezett körülmények közt jogtalanul, szükségtelenül és aránytalanul hosszan sújtotta. Megállapítható az átkísérési csoport tagjaként az alperes alkalmazottjának terhére, hogy részese volt annak a jogsértő kényszerintézkedésnek, amellyel a felperest a főügyészség rendelve ellenére, mintha megerősített kísérését rendelték volna el, bilincsben szállították, végig bilincsben tartották az előzetes letartóztatási tárgyalás kivételével egész nap, 9-18 óráig és így kísérték vissza fogdájába. Megítélése szerint nemcsak az emberi méltóságát, hanem a személyes szabadságát is megsértette ez a jogsértő kényszerintézkedés, mivel a szabad mozgásában gátolta. Az emberi méltóság megsértését szintén a ... által előadottak szem előtt tartásával állapította meg. Rögzítette, hogy az alperesnek a felperest hosszan, a sajtó munkatársai előtt bilincsben tartó intézkedésben való részvétele, nagyobb mértékű kártérítési kötelezettséget keletkeztet, a hosszan tartó bilincselés célja, az érintett rendőrök nagy nyilvánosság előtti megalázása volt. A tanú azt is elmondta, hogy olyan korábbi munkatársakkal bilincselették meg a gyanúsítottakat, többek közt a felperest is, akikkel kollegiális kapcsolatban voltak, adott esetben felperes bilincselésében kellemetlen lehetett a részvételük. E személyes tartalomra is figyelemmel, ez a helyzet megalázó volt valamennyi érintett számára, és ebben az alperes is részt vállalt. Ezért az alperes a személyiségi jogsértésért és az ezzel járó károkozásért felelős.

Ezeket a körülményeket nemcsak a személyiségi jogsértés körében, hanem a nem vagyoni kárigény mértéke során is értékelte. A felperes személyes előadásán túli kényelmetlenségeket részletező ...tól származó vallomást is figyelembe vette, amelyben a tanú, olyan a felperes által nem említett körülményeket is előadott például, hogy a derekukhoz rögzített bilincselés kezük 9-18 óráig a szervezetükre külön megterhelést jelentett. Az elsőfokú bíróság ezt is figyelembe vette, mint emberi méltóságot fokozottan sértő intézkedést. Értékelte azt is, hogy az alperes részt vett abban a folyamatban, hogy a felperest bilincsben ábrázoló, megalázó képek a nyilvánosság elé kerültek, ezt

a felperes által csatolt fényképfelvételek is megerősítették. A meghallgatott hozzátartozója is alátámasztotta, hogy több rokonnak, többek közt felperes élettársának is a felperes bilincsbén történt sajtóbeli bemutatása beégett az emlékezetébe. Mindezekre tekintettel a bíróság megemelte a fent hivatkozott és hatályon kívül helyezett 33. számú ítéletében rögzített nem vagyoni kártérítés mértékét és nagyobb mértékű nem vagyoni kártérítésben marasztalta az alperest, értékelve a felperesnek okozott jogsértésben való aktív részvételét. A perköltségről a korábbi ítéletében foglaltakat fenntartva a Pp. 81. §-a alapján határozott.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést. Kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes keresetének teljes körű elutasítását.

Kiemelte, hogy a megismételt eljárás során elsődlegesen azt kellett volna vizsgálni, hogy a felperes bilincselésére jogszerűen került-e sor, és ha azt állapítja meg a bíróság, hogy jogszerűtlen volt a kényszerítőeszköz alkalmazása, akkor kellett volna vizsgálni az alperes alkalmazottjának felelősségét.

Az elsőfokú bíróság abból az alapvetésből indult ki, hogy a felperessel szemben az átkísérés során alkalmazott bilincselés jogszerűtlen volt, mert felperes nem tanúsított ellenállást. Ezért az intézkedés jogszerűségét ismételten nem vette bizonyítás alá. Hangsúlyozta, hogy a felperessel szemben az átkísérése során a bilincselés jogszerű volt. Hivatkozott az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdésére, valamint a törvény indoklására.

Kiemelte, hogy a rendőrnek a rendelkezésére álló lehetőségek közül azt kell választania, amelyik a legkisebb jogkorlátozással, a legkisebb sérüléssel vagy károkozással biztosítja az intézkedés eredményességét. A szükségesség és arányosság elve a hazai és külföldi jogirodalomban egyaránt ismert jogelv. Közelebbi körülírására azonban nincs mód, mert egyedi esetben a rendőri fellépés törvényessége mindig csak a konkrét helyzet tényeinek és körülményeinek ismeretében ítéltető meg.

Hangsúlyozta az RSZSZ. 41. § (1) bekezdés f) pontjára is hivatkozással, hogy a kísért személy veszélyessége kapcsán hivatkoztak az erős testi felépítésére, az önvédelmi fogásokra is kiterjedő rendőri ismeretére és a bűncselekmény tárgyi súlyára.

Kiemelte, hogy a hatályon kívül helyezést megelőző eljárásban a készenléti rendőrség tagjai, mint tanúk elmondták, hogy a felperes esetleges együttműködő magatartásától nem lehetett függővé tenni azt, hogy az átkísérés eredményre vezet vagy sem. A felperes testi felépítésére, erejére is tekintettel indokoltnak tartották a bilincs használatát. A felperes részéről fennállt a szökés, önkárosítás veszélye.

... nem tudta volna megakadályozni a felperes szökését, nem lehetett kiszámítani, hogy a felperes fejében mi játszódik le az átkísérés során, tudva, hogy az előzetes letartóztatása következik, így hosszabb időre elveszíti személyes szabadságát, rendőri pályája, élethivatása összedől, egzisztenciális viszonyai felborulnak.

Sérelmezte, hogy a megismételt eljárásban hozott ítéletében az elsőfokú bíróság nem utalt arra, hogy ezen tanúk vallomásait miért nem vette figyelembe. Az a következtetés vonható le, hogy az elsőfokú bíróság álláspontja az, hogy elsődlegesen testi kényszerrel kellett volna biztosítani az intézkedés eredményét, majd ha ez nem vezet eredményre van helye a bilincselésnek. Ez az álláspont azonban nem fogadható el. Nem tehető az eljárás alá vont magatartásától függővé az intézkedés eredménye.

Hivatkozott a hatályon kívül helyező végzésében foglaltakra, valamint a Fővárosi Ítéltábla korábbi jogerős ítéleteire, mely szerint lehetőség van a bilincs alkalmazására akkor is, ha az elfogandó személy az elfogáskor együttműködően viselkedik, és maradéktalanul végrehajtja a hatóság utasításait.

Utalt a Kúria 12/2017. számú közigazgatási elvi határozatára, amelynek értelmében a bilincs használatának elrendelése körében, az azt alkalmazni kívánó hatóság tagja széles mérlegelési jogkörében dönt, azonban a használat jogszerűsége kérdésében, annak vizsgálatát írják elő az Rtv. és

az RSZSZ. rendelkezései, hogy az adott egyedi esetben fennálló körülmények mennyiben támasztják alá az intézkedést. Az általa kifejtett indokokból következik, hogy a bilincselésre jogszerűen került sor.

A testi kényszerre vonatkozó megfogalmazásból egyértelműen látható, hogy a testi kényszer egy egyszeri támadás elhárítását, valamely cselekmény abbahagyását célzó magatartás, annak alkalmazása rövid ideig tart, azt nem lehetséges órákon keresztül fenntartani. Az átkísérés több órán keresztül tartó intézkedés, annak biztosítására a testi kényszer teljes mértékben alkalmatlan.

Az elsőfokú bíróság ... szerepével kapcsolatos álláspontjával sem értett egyet. Kiemelte, hogy nem volt parancsnoka a felperes átkísérését végrehajtó rendőri egységnek.

Nem vitatta, hogy részt vett az átkísérésben, azonban ennek során más feladatot látott el. Hivatkozott ennek kapcsán az eddig előterjesztett bizonyítékaira, és arra, hogy a Központi Nyomozó Főügyészség átkísérési utasítása alapján nem a Nemzeti Nyomozó Irodát kérték fel az átkísérésre, hanem a Készenléti Rendőrséget. Ekkor a Készenléti Rendőrségtől a Nemzeti Nyomozó Iroda még elkülönült szerv volt. A Készenléti Rendőrség intézkedett is a kért szolgálati feladat végrehajtásáról, kijelölésre kerültek a végrehajtásban résztvevők, akik felvették a szükséges eszközöket (vezetőszáras bilincs). Ezzel ellentétes bizonyítékok a megismételt eljárásban sem keletkeztek, mindezeket a meghallgatott készenléti rendőr tanúk is elmondták.

Hangsúlyozta, hogy az átkísérés során a felperes tényleges őrzésén kívül más feladatok is voltak. Ezeket az elsőfokú eljárásban meghallgatott tanúvallomások is alátámasztották. Mind ..., mind ... tanú meghallgatása során egyértelművé vált, hogy más más feladata volt az átkísérésben részt vevő személyeknek. ... az átkíséréssel kapcsolatos iratokért, a négy gyanúsított átkísérésének koordinálásáért, a bíróság folyosóján az elkülönítésért felelt. Az átkísérés biztonságos végrehajtásáért pedig ... és ... felelt. ...nak történő feladatszabásról írásos dokumentum nem készült, azonban az ügyészség által készített átkísérési utasítás, az átkísérésben részt vevő három személy tanúvallomása megfelelő bizonyítékul szolgált erre.

Abban a kérdésben pedig mind a három tanú egybehangzóan nyilatkozott, hogy ...nak nem volt utasítási joga a bilincselésre.

Kiemelten hivatkozott az RSZSZ. 2. § 7. pontjára, mely szerint ... csak feljebbvalója volt a Készenléti Rendőrség beosztottjainak, nem parancsnoka. Álláspontja szerint nem is volt köteles szolgálati előjárói viszonyba lépni, mert a bilincselésre jogszerűen, a rendőrség által követett jogalkalmazási gyakorlatnak megfelelően került sor.

Sérlemelte, hogy az alperes alkalmazottjának szerepével kapcsolatban az elsőfokú bíróság döntő mértékben csak ... tanúvallomását vette figyelembe. Fenntartotta, hogy ...tól elfogulatlan vallomás nem volt várható. Egyrészt gyanúsította a felperessel szemben is folyó büntetőeljárásnak, másrészt maga is hasonló pert indított a Készenléti Rendőrséggel szemben. Hivatkozott továbbá arra, hogy a tanút egy másik csoport kísérte a bíróságra, ezért nem lehetett arra vonatkozó információja, hogy ... milyen feladatokat kapott a felperes átkísérésével kapcsolatban. Álláspontja szerint ... által elmondottakat a másik három tanú által tett vallomások elé helyezni, a vallomásának nagyobb bizonyítóerőt tulajdonítani, a bizonyítékok egyoldalú jogszabálysértő értékelését jelenti. Az egyoldalú értékelést alátámasztja az is, hogy a tanú által az alperesi álláspontot alátámasztó nyilatkozatokat az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe. A tanú elmondta ugyanis azt, miszerint elképzelhető, hogy egy átkísérés során három résztvevő van, mind a három résztvevőnek külön feladata lehet, és bár van parancsnok, a személye fizikailag elkülönülhet az átkísérést végrehajtó csoporttól.

... terhére rótt átkísérésben való részvétellel kapcsolatban hiányzik a kártérítési felelősséghez szükséges felróhatóság is. ... az elvárható magatartást tanúsította, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság szerint nem mulasztott el megtenni semmit, illetve nem várták el tőle, hogy levetesse a bilincset.

A megítélt kártérítés összecszerúségét is eltúlzottnak találta. A 2017. június 29-i tárgyaláson

meghallgatott tanú csak általános nyilatkozatokat tett. A felperest ért sérelem tekintetében csak annyit mondott, hogy feszültebb lett. Alvási problémáit a hangosbemondóra, a TEK eljárására vezette vissza, nem a bilincselésre. Az elsőfokú bíróság ezt figyelmen kívül hagyta.

Kiemelte, hogy ... tanú csak saját esetében beszélt arról, hogy megalázkodónak tartja, hogy volt kollégái előtt bilincselték meg, felperes erre sem az előző, sem a megismételt eljárásban nem hivatkozott. Egyáltalán nem biztos, hogy a felperest a volt kollégái bilincselték meg az átkísérés során.

Hangsúlyozta azt, hogy az a körülmény, miszerint a felperest a sajtó munkatársai bilincsben fényképezték, nem eshet az alperes terhére. Nem az alperes értesítette az előzetes letartóztatásról szóló tárgyalás helyéről és idejéről a sajtó munkatársait. Az elsőfokú bíróság nem adta indokát annak sem, hogy mire alapozza azt a következtetést, miszerint a felperest azért bilincselték meg, hogy nagy nyilvánosság előtt megalázzák.

Amennyiben a bíróság a jogalap tekintetében megalapozottnak látja a keresetet, úgy bizonyított kár és hátrány hiányában kérte a kereset elutasítását vagy a nem vagyoni kártérítés összegének mérséklését. A megítélt perköltséget is jelentősen eltúlzottnak találta. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy csak a kért összeg felét ítélte meg, továbbá mulasztásban megnyilvánuló jogsértésben az alperes részben pernyertes lett.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Az elsőfokú bíróság kellően megvizsgálta a bilincselés jogszerűségének kérdését. Helyesen emelte ki, hogy ... vallomása tele volt ellentmondásokkal. ... vallomása illeszkedett az ügyészség Bv-hez írt rendelvényébe és az átkísérési utasítás tartalmába is, míg a három másik rendőr tanú vallomása nem. Az iratok és ... vallomása is alátámasztotta, hogy nem állt fenn a felperes szökése, önkárosítása, támadása, vagy ellenállása veszélye. A felperest is személyesen ismerő személyek vettek részt a bilincselésben, a felperes is az ... állományában dolgozott. Az elsőfokú ítélet figyelembe vette a felperes élettársának vallomását, utalt az Exotic pólóval kapcsolatos részletre. Az alperes érveire már reagáltak az elsőfokú eljárásban, az alperes új érvet nem adott elő. A nem vagyoni kártérítés nem eltúlzott ahhoz képest, hogy 9-18 óráig a derekához kötött bilincsben tartotta a felperest, kitéve ezzel a teljes magyar sajtó fotó- és videó készülékeinek, a lehető legnagyobb megalázkodásnak.

A fellebbezés alapos.

A hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban a felperes keresetét pontosította, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a pontosított kereset tükrében bírálta felül. A felperes elsődleges kereseti kérelme szerint az alperes alkalmazottja szolgálati előljáróként elmulasztotta megakadályozni, illetve megszüntetni a felperes jogtalan bilincselését, illetve bilincsben tartását. Másodlagos kereseti kérelme szerint pedig az alperes alkalmazottja részt vett a felperes megbilincselésében, bilincsben tartásában és ezzel sértette meg a felperes személyes szabadságát és emberi méltóságát.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása nem volt ellentmondásmentes. Az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy az alperes alkalmazottja az átkísérési csoport parancsnoka, azaz szolgálati előljáró volt, ugyanakkor ítéletének rendelkező részében már csak a másodlagos kereseti kérelemhez hasonló megállapítást tett. Az elsőfokú ítélet ismételt hatályon kívül helyezésére ugyanakkor nem volt szükség, mivel az elsőfokú bíróság a hatályon kívül helyező végzésben előírtaknak, a felek nyilatkozatainak megfelelően eleget tett, és a pontosított kereset és a kiegészített bizonyítás alapján a jogvita elbírálásához szükséges tények megállapíthatóak voltak.

Bár a felperes keresetét pontosította, és az elsőfokú bíróság további bizonyítást vett fel, az ítélet tényállási része lényegében a hatályon kívül helyezett ítélet tényállásával egyezett meg, a releváns

tények megállapításával adós maradt az elsőfokú bíróság. Alappal hivatkozott az alperes arra is a fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat részben megalapozatlanul, ... tanú vallomására is kiterjedően, egyoldalúan értékelte. A Készenléti Rendőrség állományába tartozó tanúk vallomásai figyelembe vétele, vagy mellőzésük oka az elsőfokú ítéletből nem állapítható meg. Kalmár tanú vallomásának kiemelt jelentősége indokolta, hogy az elsőfokú bíróság értékelje azt a nyilatkozatot is, mely szerint előfordulhat olyan eset, ha egy átkísérés során, három fő van jelen, mindhárom főnek más a feladata, és az is, hogy az önálló feladatú egységeknek önálló vezetőjük van (19. számú jegyzőkönyv 10. oldal).

A másodfokú bíróság ezért a jelen ítéletében foglaltak szerint a megismételt eljárásban csatolt iratok (átkísérési megkeresés, ügyészégi rendelvény), illetve a felek nyilatkozatai és a tanúvallomások alapján kiegészítette a tényállást, illetve részben eltérő tényállást állapított meg az alábbiakra figyelemmel.

Az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg, hogy az alperes alkalmazottja volt ..., akinek a cselekvőségét a felperes személyiségi jogsértésként sérelmezte, és a magatartásáért az alperes munkáltatói felelősséggel tartozott. A másodfokú bíróság az alperes munkáltatói felelőssége körében releváns tényeket az elsőfokú ítéletben megállapítottakkal egyezően állapította meg, e körben az elsőfokú ítélet megalapozott volt, és azokat a fellebbezés sem támadta.

Nem volt vitatott az sem, hogy az alperes az átkísérésben fizikailag részt vett. Maga az alperesi alkalmazott tanú is akként nyilatkozott, hogy a kísérésben részt vett, azt tagadta azonban, hogy a csoport vezetője volt. A megismételt eljárásban csatolt fényképről az is megállapítható volt, hogy a felperest kísérő két egyenruhás készenléti rendőrség állományába tartozó személlyel és a felperessel egy csoportban mozgott. Mivel vallomása szerint a kíséréshez a fogdán csatlakozott és a többi személyt máshonnan kísérték a bíróságra, más előállított személyek kísérésében nem vett részt. A másodfokú bíróság megítélése szerint azonban önmagában az alperesi alkalmazott fizikai jelenléte az átkísérési csoportban, nem jelenti egyúttal azt is, hogy magában a kényszerintézkedés alkalmazásában is részt vett az alperesi alkalmazott, vagy annak vezetője volt.

A másodfokú bíróság utal ebben a körben arra is, hogy a rendőrség által alkalmazott kényszerintézkedés jogszerűségével kapcsolatos perek bírósági gyakorlatában jogsértés megállapítására azzal a szervvel szemben kerül sor, amelynek az állományába tartozó személyek a kifogásolt rendőri kényszerintézkedést elrendelik, alkalmazzák (pl. elfogta, vele szemben bilincset alkalmazott, bilincsben előállította, stb.), nem pedig a rendőri intézkedésnél való jelenlét miatt. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában kifejtett álláspontjától eltérően az „átkísérésben való részvétel” nem volt elegendő a személyes szabadsághoz, emberi méltósághoz való jog megsértésének megállapításához, és jelentősége volt annak, hogy az alperes alkalmazottja milyen módon vett részt az átkísérésben: megállapítható-e a keresettel egyezően, hogy a felperest megbilincselte, vagy „bilincsben tartotta.”

Ezzel összefüggően az alperes alkalmazottjának cselekvősége kapcsán az alábbiak voltak releváns tényként rögzíthetőek a lefolytatott eljárás során beszerzett bizonyítékok alapján.

A megismételt eljárás során beszerzett ügyészégi megkeresésből kitűnően a bírósági nyilvános ülésen való részvételt biztosító RSZSZ 76. §-a szerinti kísérést a nyomozó ügyészség rendelte el. A kísérésre és annak során az RSZSZ. 72. §-a szerinti őrszolgálat biztosítására nem az alperest, vagy az alperes alkalmazottjának vezénylési helyét, az ...-t, hanem a Készenléti Rendőrséget keresték meg.

Arra nem volt bizonyíték, hogy a felperes megbilincselésére az alperes alkalmazottja utasítást adott,

vagy arra a jelenlétében került sor. A nem vitásan kísérő őri feladatokat ellátó ... és ..., a Készenléti Rendőrség állományába tartozó rendőrök vallomása szerint, a felperes megbilincselésére a fogdán került sor, az alperes alkalmazottja nem vett részt a felperes megbilincselésében. A készenléti rendőr tanúk úgy nyilatkoztak, hogy ők bilincselték meg és kísérték át a felperest, az alperesi alkalmazottról nem tettek említést (65.P.25.965/2014/33. számú jegyzőkönyv). Az alperesi alkalmazott pedig azt mondta el, hogy a csoporthoz a fogda udvarán csatlakozott, de lehet, hogy rosszul emlékszik, és bent volt a fogdán, amikor megbilincselték (65.P. 25.965/2014/20. számú jegyzőkönyv). Ezen vallomásokat cáfoló bizonyíték nem állt rendelkezésre. A felperes sem adott elő olyan körülményeket, beszélgetést, amely alapján kétségesse válna, hogy az alperes alkalmazottja a felperes megbilincselésében nem vett részt. Az elsőfokú bíróság - helyesen - a megismételt eljárásban sem állapította meg tényként, hogy a felperes megbilincselésében az alperes alkalmazottja részt vett, vagy arra utasítást adott.

A felperes elsődleges keresetét és másodlagos keresetét részben megalapozó tényként hivatkozott arra, hogy az alperes alkalmazottja az átkísérési csoport vezetője, szolgálati előjáró volt. Ezt azonban szintén nem támasztotta alá elegendő bizonyíték. Kétséget ébresztő volt ezzel szemben az, hogy az átkísérési megkeresés szerint az átkísérést a Készenléti Rendőrségnek kellett végrehajtania, az alperesi alkalmazott a fényképen is jól láthatóan civil ruhában volt, vallomása szerint nem rendelkezett a felperes az ORFK utasítás 74. pontja szerinti kísérő őrzés végrehajtásához szükséges, arra alkalmas kényszerítő eszközökkel (65.P.25.965/2014/20. számú jegyzőkönyv). A felperessel szemben a fényképen is láthatóan kényszerintézkedést alkalmazó, kísérő őri feladatokat ellátó készenléti rendőr tanúk egyike (...) vallomása alapján nem emlékezett az alperesi alkalmazott jelenlétére, másikuk pedig arra emlékezett, hogy egy férfi jött oda hozzájuk (...). A fényképen látható felállásból kísérésre igen, önmagában azonban parancsnoki minőségre nem lehetett következtetni.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából nem volt megállapítható, hogy milyen ellentmondásokból, szakszerűtlenségekből következett arra, hogy a tanú vallomása a szerepét (nem ő a parancsnok, más feladatai voltak) illetően nem hitelt érdemlő. ... tanú vallomása kapcsán helyesen hivatkozott arra az alperes, hogy a tanú vallomása szerint lehetséges, hogy egy csoporton belül eltérő feladatok vannak, lehetséges az is, hogy egy csoport parancsnoka fizikailag elkülönül a csoporttól. A tanú szerint az átkísérésnél az egész csoportnak van egy feladata, ha több rendőrszervezet vesz részt külön feladatokkal, akkor az egyes szervezeteknek vannak külön vezetői, de az egész csoportnak mindig van egy vezetője (65.P. 25840/2016/19. számú jegyzőkönyv 10. oldal). Mindebből pedig az következik, hogy nemcsak őrzési, kísérő őri feladatokat láthatott el a felperest kísérő csoportban jelenlévő alperesi alkalmazott. Az alperes helyesen hivatkozott arra, hogy a tanú büntetőeljárási érintettsége, és hasonló típusú perindítása folytán elfogulatlanak nem tekinthető. A bíróságra érkezéstől érzékelhette csak közvetlenül az alperes alkalmazottjának cselekvéseit, olyan konkrét alperesi alkalmazotti cselekvésről azonban nem számolt be, ami alapján kétséget kizáróan a parancsnoki minőségre lehet következtetni. Úgy nyilatkozott, hogy ők egy csoport voltak, az a kép alakult ki benne, hogy ... az átkísérésben és őrzésben vesz részt. A felperes és ... tanú is azt adta elő, hogy jelen voltak a bíróságon az alperes állományából mások is (pl. ...). ... tanú szerint az ő csoportjához ... jött oda (65.P.25.840/2016/19. számú jegyzőkönyv). Az alperesi alkalmazotti jelenlétből önmagában ezért nem következett kísérő őri, illetve parancsnoki minőség sem. A tanúnak az a feltételezése, hogy létszámbeli hiány miatt kérhették fel az alperesi alkalmazottat a kísérő őri feladat ellátására, kifejezetten okszerűtlen annak fényében, hogy az alperesi alkalmazott a kísérő őri feladatok ellátásához szükséges kényszerítő eszközökkel nem rendelkezett, és az ügyben nyomozó csoportban tartottak igényt a munkájára, az elsőfokú ítéleti tényállás szerint is. Az egyik készenléti rendőr (...) tanúvallomása szerint ha a Készenléti Rendőrséget kérik fel kísérésre, minden

esetben kötelező a bilincs és a szíj, a fogdaőri utasítás szerint jártak el, ha van felettesük, akkor sem adhat olyan utasítást, hogy vegyék le a bilincset. Ha ott is van az alperes, nem parancsnokuk, nem tartoznak egymással alá-fölé rendeltségbe (65.P. 25.965/2014/33. számú jegyzőkönyv).

Az elsőfokú bíróság nem értékelte azt sem, hogy az alperesi alkalmazott nem tartozott az átkíséréssel megkeresett szerv állományába, nem volt a kísérő őrzéshez szükséges eszköze, nem adott utasítást bilincselésre, a kíséréshez a fogdán csatlakozott, az átkísérési megkeresés szerint hangsúlyos eleme volt a kísérésnek az elkülönítés biztosítása. A felperes nem bizonyított olyan tényeket, amelyekből aggálytalanul az alperesi alkalmazott kísérő őri, vagy kísérő őrszolgálat parancsnoki szerepére lehet következtetni.

Mindezekre tekintettel az alperes fellebbezésében alappal támadta az alperesi alkalmazott járőrvezetői, kísérő csoport vezetői minőségére vonatkozó elsőfokú bírósági ténymegállapításokat, és a másodfokú bíróság ezeket az irányadó tényállásból mellőzte. Azt állapította meg, hogy az alperes alkalmazottja részt vett az átkísérésben, azonban azt nem, hogy parancsnok, járőrvezető volt, és azt sem, hogy az átkísérés során a felperes őrzése volt a feladata.

A felperes átkísérésének egyéb körülményei tekintetében a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéleti tényállást lényegében megalapozottnak találta, azt a fellebbezés sem támadta.

A másodfokú bíróság a fentieknek megfelelően jelen ítéletben rögzített tényállás alapján az elsőfokú bíróság döntésével és annak indokaival sem értett egyet.

Az elsőfokú bíróságnak két kérdéskört kellett vizsgálnia: egyrészt azt, hogy sérült-e a felperes személyes szabadsága, vagy emberi méltósága azáltal, hogy a bilincselésre a jogszabályi feltételek, az Rtv. 48. §-a, illetve az RSZSZ. 41. § (1) bekezdés f) pontja hiányában került sor. Ez alapján az volt vizsgálható, hogy volt-e rendelkezés a bilincs alkalmazására az átkísérés során, ez a rendelkezés megfelelt-e a jogszabályi feltételeknek, ilyen rendelkezés hiányában történt-e az átkísérés során olyan esemény, ami alapján bilincset kellett alkalmazni. Másrészt pedig azt, hogy az alperes alkalmazottja kapcsolható-e a kereset megállapítási kérelme szerint leírt módján a felperes által elszenvedett bilincseléshez, és ez a kapcsolat jelent-e olyan alperesi cselekvést vagy mulasztást, ami alperesi személyiségi jogsértésként értékelhető.

A másodfokú bíróság elsődlegesen az alperes kényszerintézkedéshez fűződő kapcsolatát vizsgálta.

Az elsődleges kereset kapcsán nem volt vitás, hogy az alperes alkalmazottja századosként feljebbvalója volt a készenléti rendőröknek. Az azonban, hogy parancsnokként szolgálati előjárójuk volt, a lefolytatott, fentebb értékelt bizonyítás alapján nem volt megállapítható. Vizsgálni kellett azonban a kereseti hivatkozás alapján azt is, hogy az alperes alkalmazottja elmulasztott-e az RSZSZ. 87. § (3) b) bekezdése szerint, mint az RSZSZ 2. § 7. pontja szerinti feljebbvaló szolgálati előjáró szolgálati jogviszonyba lépni. Annak volt ebben a körben jelentősége, hogy az alperes alkalmazottjának észlelnie kellett-e azt, hogy a felperes megbilincselése, illetve bilincsben történő kísérése törvénytelen.

Az alperes alkalmazottja nem vitásan kezelte az átkísérési papírokat, részt vett az elkülönítésben, ebből arra lehetett következtetni, hogy a megismételt eljárásban beszerzett, „átkísérési utasításnak” nevezett dokumentum is birtokában lehetett. A felperes arra helyesen hivatkozott, hogy ezen a dokumentumon nem szerepelt a megkereső részéről bilincs alkalmazására vonatkozó nyilatkozat. A csatolt nyomtatvánnyal összevetve a másodfokú bíróság azonban arra a következtetésre jutott, hogy

a Központi Nyomozó Ügyészség által megküldött irat nem az ORFK. utasítás 21. számú melléklete szerinti rendszeresített, az átkísérésért felelős szerv (jelen esetben: a Készenléti Rendőrség) parancsnokától származó átkísérési utasításnak felelt meg, hanem egy átkísérésre vonatkozó megkeresésnek. Ez alapján kerülhetett sor a megkeresett szerv parancsnoka részéről átkísérési utasítás kibocsátására. Abból, hogy a megkeresésben nem szerepelt a bilincs alkalmazásának szükségessége, nem következett, hogy az átkísérési utasításon sem szerepelt ilyen tartalmú előírás.

Az átkísérési utasítás beszerzésére tett kísérlet a megismételt eljárásban sem volt eredményes. Nem az alperes volt azonban a megkeresés címzettje, ezért az irat fellelhetőségének hiánya nem értékelhető a bizonyítékok mérlegelésénél az alperes terhére. Nem volt olyan következtetés sem levonható, hogy a bilincselés azért volt jogszerűtlen, mert az átkísérési utasításon nem volt kényszerintézkedésre vonatkozó előírás, ezért arra az átkísérők, köztük az alperes alkalmazottjának saját elhatározásából került sor. A másodfokú bíróság utal arra is, hogy a felperes nem vitásan nem tett panaszt a bilincselés alkalmazásával szemben, bár ennek lehetőségével rendőri foglalkozásánál fogva nyilvánvalóan tisztában volt, ezért a kivizsgálás körülményeinek időbeli távolság miatti elnehezülése sem értékelhető az alperes terhére.

Az előzetes letartóztatás elrendelését követően kiállított ügyészi rendelvény a felperes szállításáról, irreleváns az azt megelőző bíróságra kísérés, illetve a bíróságon tartózkodás ideje alatt alkalmazott bilincselés jogszerűsége szempontjából. A 16/F alatt csatolt ügyészi rendelvény nem utalt a bilincs alkalmazását kizáró körülményekre, a fokozott őrzés elrendelésének hiányából sem lehet erre következtetni.

A felperes RSZSZ. 76. § (2) bekezdés b) pontja szerinti megerősített kísérése elrendelésének hiánya nem zárta ki a bilincsben kísérés jogszerűségét. A bilincsben történő kísérés jogszerűségének feltétele a szökés, önkárosítás megakadályozása, a gyanúsított veszélyessége, ami megerősített kísérés elrendelése nélkül is fennállhat. Az alperes ennek kapcsán helyesen hivatkozott arra, hogy az Rtv. 48. § rendelkezései nem értelmezhetőek akként, hogy a rendőrség kizárólag akkor alkalmazhat fogvatartott előállítását során kísérésnél bilincset, ha az eljárás alá vont rendőri intézkedéssel szembeni korábbi magatartásából lehet következtetni az Rtv. 48. §-ának valamely esetére, és egyéb körülmény, pl. a bűncselekmény tárgyi súlya, szervezett bűnözés gyanúja, eljárás alá vont testfelépítése, fizikai képességeiből származó szökési, önkárosítási kockázatok nem vonhatóak együttesen mérlegelés körébe. A rendőrségnek az Rtv. 48. § és az RSZSZ 41. § f) pontjának alkalmazásához a kísérésnél nem kell megvárnia továbbá azt sem, hogy az érintett a szökést, önkárosítást, ellenszegülést megkezdje. A kísérést elrendelő és végrehajtó szerveknek több körülményt kell értékelésük körébe vonni annak megállapításához, hogy a bilincs alkalmazása jogszerű-e. Az RSZSZ. 76. § értelmében a fogvatartást elrendelő szerv vezetője - törvény keretei között - jogosult a bilincs kényszerintézkedés elrendelésére a kísérés során, arról ebben az esetben az RSZSZ 38. § (3) bekezdése alapján, utóbb kényszerintézkedés kivizsgálását magába foglaló jelentést sem kell írni. A kísérés során a bilincs alkalmazása nem tekinthető rendkívüli kényszerintézkedésnek. A másodfokú bíróság ennek kapcsán csupán megjegyzi, hogy ... tanúvallomásában is úgy nyilatkozott, hogy az átkísérésnél engedélyezett a bilincselés, kérdés, hogy mennyire arányos végig a bilincsben tartás (65.P. 25.840/2016/19. számú jegyzőkönyv).

A perbeli átkísérési megkeresésben szereplő bűncselekmény súlyos, a büntetőeljárással érintett bűncselekmény kiemelkedő jelentőségéről az alperes a nyomozócsoport munkájában részt vevő személyként is tudott. Arról is információval rendelkezett, hogy a nyomozás a szervezett bűnözéssel összefügg, a gyanúsítottak elkülönítése az ügyészségi megkeresés szerint kiemelt szempont volt. A felperessel ugyanabban az ügyben, ugyanakkor szállított egyik gyanúsítottat bevetési csoport

kísérte. Az épület lezárása fokozott biztonsági kockázatú helyzetre és nem arra utalt, hogy sürgősen a bilincs alkalmazása. A felperest a felperes nyilatkozata szerint ismerte, ezért nem pusztán testi erejével, hanem magas rangú rendőrtisztí beosztásával, önvédelmi fogásokra való képességével is tisztában volt, valamint azzal is, hogy a magas beosztású felperes előzetes letartóztatásának elrendelése a karrierje végét jelentheti, ami kiszámíthatatlan reakciókhoz is vezethet. Az elsőfokú bíróság következtetésével szemben nem álltak rendelkezésre a kísérés körülményeivel, a bűncselekmény jellegével, az elkövető fizikai képességével kapcsolatos olyan körülmények, amelyek alapján az alperes alkalmazottja számára nyilvánvalónak kellett lennie a bilincs törvénysértő alkalmazásának. Nem volt ezért alapja annak a keresetnek, hogy az alperes alkalmazottjaként az alperes elmulasztotta a bilincselés megszüntetését, az RSZSZ. 87. § (3) bekezdés b) pontja alapján szolgálati előjárói viszonyba lépve. Az elsődleges kereset ezért az alperes vonatkozásában mindkét elemében, a megbilincselés, illetve a megbilincselés megszüntetésében való mulasztás tekintetében is megalapozatlan volt.

A másodfokú bíróság csupán megjegyzi, hogy az elsődleges keresetet az elsőfokú bíróság sem találta alaposnak, mivel az indokolás szerint az alperes alkalmazottjának nem kellett a bilincselés megszüntetése felől rendelkeznie. Abban az esetben azonban, ha az alperes alkalmazottja nyilvánvaló törvénysértést észlel, az RSZSZ 87. § (3) bekezdés b) pontja alapján kötelessége lett volna a törvénysértés megakadályozása.

A másodlagos keresetnek az az eleme, hogy az alperes részt vett a felperes megbilincselésében, ugyanazon okból ténybelileg alaptalan, mint az elsődleges kereset. Az alperes alkalmazottjáról az elsőfokú bíróság sem állapította meg, hogy a felperes megbilincselésében részt vett.

A másodlagos kereset második fordulata, amely szerint az alperes alkalmazottja részt vett a felperes bilincsben tartásában azon okból alaptalan, hogy nem voltak megállapíthatóak olyan tények, amelyek alapján az alperes alkalmazottjának ráhatása lehetett volna a felperes bilincsben tartására, vagy annak megszüntetésére. A lefolytatott bizonyítás alapján csak annyi volt megállapítható, hogy a készenléti rendőrök bilincseltek meg és tartották bilincsben a felperest az elsőfokú bíróság által rögzített időtartamban, az alperes pedig részt vett a felperes átkísérésében. Ebből azonban nem következett az, hogy a felperest az alperes alkalmazottja „tartotta bilincsben.”

Mindezekre tekintettel a kereset további vizsgálatára nem volt szükség. Mivel nem az alperes alkalmazottja alkalmazta a kifogásolt kényszerintézkedést a felperessel szemben, csupán jelen volt a kísérésnél, és nem álltak fenn olyan körülmények, ami alapján közbeavatkozási kötelezettsége, illetve lehetősége volt a bilincselés nyilvánvaló jogszerűtlensége miatt, az alperes terhére nem állapítható meg a felperes Ptk. 75. §, 76. § szerinti személyes szabadságának, emberi méltóságának megsértése.

A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatva a keresetet teljes egészében elutasította.

A fellebbezés eredményre vezetett, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú perköltségre vonatkozó rendelkezéseket is megváltoztatta. A felperes pervesztessége következtében a másodfokú bíróság a Pp. 239. §, és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a 32/2003 (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdésére és jogtanácsosi eljárásra figyelemmel, a hatályon kívül helyezés folytán felmerült perköltséget is magában foglaló 150.000 forint együttes első- és másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte a felperest az alperes javára.

A másodfokú bíróság a kereseti és a fellebbezési illetékről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján határozott.

Budapest, 2018. június 15.

. Kisbán Tamás s.k.
a tanács elnöke

dr. Istenes Attila s.k.
előadó bíró

dr. Kovaliczky Ágota s.k.
bíró